Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

323.1(439 Bp)(=95.1)

Szerző

Cím Séta a kinai tömeglakásokban.

Hely

Idő 1914

Forrás: Pesti Napló

Személy

Bp. (Hely) | 1914. VI. 24. (Idő) | (Köt. v. füz.)

Helyszám

Séta a kinai tömeglakásokban

A pesti kinaiak élete

Exotikus szokások — Titkos Buddha-imádás — Kinai gyermeknevelés Pesten — Séta a kinaiak tömeglakásában

Selyempapirosból, vagy celluloidból készült, festett legyezőkkel, zsirkőből faragott majom-szobrocskákkal házalnak a főváros utcáin, mosolyogva kínálgatják áruikat és az eladásban szerzett kitünő gyakorlatuk segitségével mindig *jó üzletet* csinálnak, de nem ritkán *a vevő szánalmára és jószivére is apellálnak*. A pesti kinaiakat *négy csoportra* oszthatjuk. Vannak felnőtt férfiak, akiknek egyik része állandóan otthon van a lakásukon, felügyel a munkára, maga is dolgozik, másik részük a városban járkál naphosszat és a készitmények eladását látja el. A pénzt azonnal *kötelesek átadni a törzsfőnöknek, aki korlátlanul rendelkezik a tőkével*. Egy részét kiosztja a munkásoknak házbért fizet, zsirkövet hozat Oroszországból és kiosztja az uj munkát. Ilyen törzsfőnök minden kinai lakásban van és *rendszerint németül is beszélnek*. Az asszonyokat a papiroslegyezők gyártására használják fel. Nehezen ismerhetők meg a pesti kinai nők: *ők is nadrágban járnak*, mint a férfiak, de hajuk jóval hosszabb, mint az embereké. Nagyon kevesen, mindössze öten-hatan vannak Budapesten. A kinai gyerekek a legérdekesebb tagjai a pesti koloniának. Tüneményes *késdobálók*, zsonglőrprodukcióik szakavatott és hosszas kiképzésre engednek következtetni. Ezt a feltevést szurott sebbel boritott homlokuk is igazolja. A legutolsó rendü a kolónia tagjai közt a *kuli*, akit mindenféle szolgai teendő végzésére használnak föl. Ők főznek, mosnak, takaritanak, de a jövedelemből nem részesülnek... A kinai kolónia tizenöt—husz tagu csoportokra oszolva lakik a városrészek bérkaszárnyáiban. Tudósitónk *hat* kinai telepet keresett fel.

Első *Ci-hu-ki* otthona a Konti-utcában. Dimitrino-cigaretta füstfelhőjébe burkolva találtuk. Amikor tulságos eleurópaiasodására tettünk célzást:

— *I cant help for it* — mondotta, — nem tehetek róla, jól esik a cigaretta, meg a hus, jövedelmünk is van bőven, nem kell takarékoskodnunk. De azért — folytatta Ci-hu-ki — a hazai szokásokat még nem hagyjuk el. Naponta eszünk rizst, *sója-babbal*. Ezt magunkkal hoztuk, de most már ki fog fogyni és itt nem kapunk. Egyébként, a lakást kivéve, 50—60 *yen*-ből (itt fillért akart mondani Ci-hu-ki) személyenkint meg tudunk élni. Odahaza, Sanghaiban *drágább* az élet.

Szegény Ci-hu-ki, mintha csak a mi viszonyainkról szólt volna! Hosszas kérésünkre nagy nehezen vallásos szertartásaikról is beszélt:

— Buddha-szobrocskáinkat magunkkal hoztuk Sanghaiból, az *„ever merry land“*-ból, az örök öröm honából... *Ő* vezetett és segitett bennünket utunkon, de *nem-kinai szemnek nem szabad őt látni, mert akkor elveszti Buddha az ő hatalmát* . . .

A Tisza Kálmán-tér harmadik számu ház első emeleti kinai telepén is van egy kinai kolónia. Lefüggönyözött ablakok mellett találtuk a kinaikat és messzire gyermeksirás hallatszott. A kinaiak köröskörül álltak a szobában és a középen hagyott szabad téren *két kis kinai gyerek tanulta a késdobálás és késnyelés müvészetét*. Idősebb kinai állott előttük, az mutatta a produkciót és a gyerekek utána csinálták. Egy-egy sikerült dobásnál a körülállók ujjongva kiáltottak fel. *A dobást azonban elvétették többször a gyerekek, mert homlokuk véres volt és arcukon is sebeket láttunk*. Egyik öt-hat éves kinai fiu szalmazsákon hevert, sebes homlokát *piszkos rongyygyal törölgette és keservesen jajgatott*. Amikor beléptem a szobába, a kinaiak megijedtek, elém állott egy apache-inges kinai, bemutatkozott:

— *„Name, Hu-ciu-fu“*, — *„Child education, gyermeknevelés“*, — mondotta.

Utóbb még megtudtuk tőle, hogy *a gyermekek oktatása az ő csoportjuk tisztsége*. Hu-ciu-fu nagyon közlékeny volt, bár angol kiejtése még kevésbbé érthető, mint Ci-hu-ki-é.

Megkértük, de Buddha minden kincséért sem lehetett volna rábirni, hogy *késdobáló tanitványaival fényképező gép elé álljon.*

— *This is a gun, (az puska)*, — mondotta Hu-ciu-fu, a Kodakra mutatva.

A Grassalkovich-utca tizenhatodik számu házban a kinai lakók aludtak. Délután négy óra volt és az ő foglalkozásuk csak este kezdődik. Ezek az éjjeli mulatóhelyeket és kávéházakat járják be, hogy a másik csoport produktumát, a szobrocskákat eladják. Mondják, sőt ezt a hirt egyik kinai ház felügyelője is megerősitette, hogy a pesti kinaiak is hódolnak az *ópiumszivás* szenvedélyének. A Kender-utcai telepen láttunk is ilyen hosszunyelü ópiumpipát . . .

A kinai tömeglakásokról jobb nem is beszélni. Alig három méter magas, egy ablakos kis udvari szobában *tizen, sőt tizenöten is alusznak*. Egyik szalmazsákon, másik az utazókosáron, de legtöbb a padlón. *Elképzelhetetlen nagy a piszok és rettenetes a levegő*. A rendőrség legutóbb összeirta a fővárosban lakó kinaiakat, nem volna talán hiábavaló és a nyár kezdetén egészségügyi szempontból feltétlenül kivánatos lenne a kinaiakat tömeglakásukból kilakoltatni és más, egészségesebb, levegősebb helyre telepiteni őket!...

Közp. nyomda. X.

Székesfővárosi házinyomda 1913